

- ۱- گزینه «۳» - هرچیزی که ذهن ما را به پویایی در آورد، «متن» است. به بیان دیگر، هنگامی که از متن سخن می‌گوییم، خواست ما فقط نوشته‌های روی کاغذ و کتاب نیست؛ صدایی که می‌شنویم، بویی که حس می‌کنیم، رویدادی که می‌بینیم، مزه‌ای که می‌چشیم و چیزی که لمس می‌کنیم، هرکدام متن به شمار می‌آیند؛ بنابراین متن‌ها شنیداری، پویایی، دیداری و... هستند؛ برای نمونه، کتاب‌ها معمولاً متن‌های دیداری به شمار می‌آیند؛ اگر خواننده شوند، به آن‌ها متن‌های شنیداری یا خوانداری می‌گوییم. به این ترتیب همه گزینه‌ها به جز گزینه «۳» درست هستند. (جعفری) (درس اول - مبانی تحلیل متن)
- ۲- گزینه «۳» - در بررسی و تحلیل متن باید نکات زیر را مورد توجه قرار دهیم:
- ۱- خوانش ۲- شناسایی و استخراج نکات زبانی ۳- شناسایی و استخراج نکات ادبی ۴- شناسایی و استخراج نکات فکری ۵- نتیجه‌گیری و تعیین نوع بنابراین گزینه «۳» ترتیب مراحل بررسی و تحلیل متن را به درستی نشان می‌دهد. (جعفری) (درس اول - مبانی تحلیل متن)
- ۳- گزینه «۴» - بیت‌های گزینه‌های اول تا سوم همگی دارای لحن روایی - داستانی هستند و مشخص است که شاعر قصد تعریف داستانی را دارد اما گزینه «۴» این لحن را ندارد. (جعفری) (درس اول - مبانی تحلیل متن)
- ۴- گزینه «۱» - بررسی گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: ویژگی‌های آورده شده در این گزینه همگی جزو ویژگی‌های زبانی شعر آورده شده در صورت سؤال هستند.
- گزینه «۲»: کمی واژگان عربی: در بیت‌های آورده شده واژه عربی وجود ندارد و همه کلمه‌ها فارسی هستند؛ زبان آسان و روان درست است و زبان شعر مورد نظر خالی از کلمه‌های دشوار است؛ به کارگیری تضاد جزو ویژگی‌های ادبی شعر محسوب می‌شود نه ویژگی زبانی و هم‌چنین ناآگاه بودن انسان از راز و رمز مرگ و عدم توانایی او در پی بردن به این راز جزو ویژگی فکری شعر است نه زبانی.
- گزینه «۳»: وجود واژگان دشوار اشتباه است و بیت‌های آورده شده خالی از واژه‌های دشوار هستند؛ سروده شدن شعر در قالب مثنوی جزو ویژگی ادبی شعر محسوب می‌شود نه زبانی؛ داشتن لحن روایی - داستانی نیز غلط است؛ زیرا علاوه بر این که این ویژگی مربوط به خوانش شعر است، این شعر لحن روایی - داستانی ندارد؛ ویژگی آخر این گزینه مربوط به ویژگی فکری شعر است نه زبانی.
- گزینه «۴»: کاربرد واژگان فارسی درست است؛ کاربردهای تاریخی دستور درست است؛ سروده شدن شعر در قالب مثنوی همان‌طور که گفتیم، مربوط به ویژگی ادبی است نه زبانی؛ کاربرد تضاد در بیت‌های مورد نظر اگرچه درست است، ولی مربوط به ویژگی ادبی است نه زبانی.
- به این ترتیب تنها گزینه «۱» ویژگی‌های زبانی شعر صورت سؤال را به درستی نشان می‌دهد. (جعفری) (درس اول - مبانی تحلیل متن)
- ۵- گزینه «۲» - بررسی گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: ویژگی فکری بیان شده در این گزینه درست نیست؛ زیرا هدف اصلی شاعر در این بیت «نکوهش عقل» است. در این بیت تشخیص به کار نرفته است. کاربرد واژگان فارسی در بیت درست است. واژگان «همسفر»، «کوچه»، «بی‌کسی»، «ریشه‌ریشه»، «دامن» و «خار»، فارسی هستند و تنها واژه عربی در این بیت استدلال و عقل هستند.
- گزینه «۲»: «نکوهش» تکیه کردن بر عقل به عنوان ویژگی فکری این بیت درست است. کاربرد «تشبیه» نیز درست است؛ زیرا در ترکیب «خار استدلال»، «استدلال» به «خار» تشبیه شده است. غلبه واژگان فارسی بر عربی نیز درست است. زیرا همان‌طور که گفتیم به غیر از واژه‌های «عقل» و «استدلال» کلمه‌های دیگر فارسی هستند.
- گزینه «۳»: ویژگی فکری بیت در این گزینه درست آمده است. در این بیت نیز «کنایه» به کار رفته است؛ «با عقل گشتم همسفر» می‌تواند کنایه از پیروی کردن از عقل و تکیه بر آن باشد. هم‌چنین «ریشه‌ریشه شدن دامن» می‌تواند کنایه از «آسیب و ضرر و زیان دیدن» باشد. کاربرد واژگان قدیمی فارسی درست نیست و واژه کهن و قدیمی در این بیت به کار نرفته است.
- گزینه «۴»: همان‌طور که گفته شد، مهم‌ترین ویژگی فکری این بیت «نکوهش کردن و ناراضی بودن از تکیه و پیروی کردن از عقل» است. کاربرد «کنایه» در این بیت درست است و در نهایت، کاربرد واژه‌های قدیمی فارسی در بیت مورد نظر درست نیست. به این ترتیب، تنها گزینه «۲» است که ویژگی‌های خواسته شده در صورت سؤال را به درستی نشان می‌دهد. (جعفری) (درس اول - مبانی تحلیل متن)
- ۶- گزینه «۲» - بررسی گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: در این بیت «مثل» و «تضاد» به کار نرفته است؛ بنابراین این گزینه و گزینه‌های «۳» و «۴» حذف می‌شوند. «نرم شدن کوه صبر» کنایه از «تمام شدن طاقت و صبر و تحمل» است. در این گزینه بین کلمه‌های «موم» و «شمع» مراعات نظیر به کار رفته است.
- گزینه «۲»: در بیت آورده شده، «دست غم» تشخیص دارد؛ زیرا «غم» به «دست انسان» تشبیه شده است. «نرم شدن کوه صبر»، «در دست غم» و «آب و آتش عشقت» نیز تشبیه دارند. همان‌طور که گفته شد، بین کلمه‌های «موم» و «شمع» مراعات نظیر وجود دارد. در بیت مورد نظر کنایه نیز به کار رفته است. (نرم شدن کوه)
- گزینه «۳»: همان‌طور که گفته شد، «تضاد» در این بیت وجود ندارد.
- گزینه «۴»: در این بیت «مثل» به کار نرفته است.
- با توجه به توضیحات آورده شده، ویژگی‌های ادبی آورده شده در گزینه «۲» درست هستند. (جعفری) (درس اول - مبانی تحلیل متن)

- ۷- گزینه «۴» - ویژگی فکری بیت آورده شده در صورت سؤال این است که کسانی به بزرگی و درجه بالا می‌رسند که تواضع داشته باشند و تکبر و غرور نداشته باشند؛ مانند قطره آبی که گرچه در ابر و در آسمان جای دارد ولی برای تبدیل شدن به گوهر ارزشمند، باید بر دریا فرود بیاید. بررسی گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: ویژگی فکری این بیت با بیت صورت سؤال مطابقت دارد؛ زیرا به این معناست که کسی به درجه بالا و به بلندی می‌رسد که خود را پایین بیاورد و وجود خود را هیچ شمارد.
- گزینه «۲»: این بیت نیز با بیت صورت سؤال هم معنا است؛ زیرا به این معنی است که کسانی در آستان خداوند به مرتبه بالا می‌رسند که قدر و اهمیت خود را پایین بیاورند.
- گزینه «۳»: این بیت با بیت صورت سؤال از نظر معنایی مطابقت دارد؛ شبی که از روی گل با فروتنی به خاک می‌افتد، آسمان آن را با مهربانی به عیوق می‌رساند. (عیوق نام ستاره‌ای در آسمان است.)
- گزینه «۴»: این گزینه با بیت صورت سؤال از نظر فکری مطابقت ندارد؛ زیرا شاعر در این بیت می‌گوید اگرچه تکبر و غرور عادت ناپسند و نکوهیده‌ای است، ولی تواضع کردن به انسان آزاده بلا می‌رساند. بنابراین این بیت خلاف سه بیت قبل به تواضع کردن توصیه نمی‌کند. (جعفری) (درس اول - مبانی تحلیل متن)
- ۸- گزینه «۲» - بررسی ابیات:
- «آ»: با توجه به واژه‌های آورده شده در این بیت، مانند واژه‌های «ترکان جنگ‌آور» و «لشکر بی‌کران» و نیز با توجه به معنی بیت که صحبت از جمع کردن لشکر می‌کند، می‌توانیم دریابیم که این بیت در نوع حماسی سروده شده است.
- «ب»: هدف این بیت نصیحت و توصیه کردن خواننده به معنی‌گرایی و ارزشمند دانستن باطن اعمال نسبت به ظاهر آن‌هاست و به همین دلیل در نوع ادبی تعلیمی قرار می‌گیرد.
- «پ»: این بیت در نوع ادبی غنایی و عاشقانه جای دارد. شاعر در این بیت می‌گوید من بنده هستم چه تاج شاهی بر سرم بگذاری چه تبر بر روی سرم قرار بدهی؛ از معشوق و بار هرچه بر سر عاشق بیاید نکو و پسندیده است.
- به این ترتیب گزینه «۲» نوع ادبی بیت‌های آورده شده را به درستی نشان می‌دهد. (جعفری) (درس اول - مبانی تحلیل متن)
- ۹- گزینه «۱» - بررسی ابیات:
- «آ»: در این بیت «برگستوان» به معنای پوشش و زره برای مرد و نیز برای اسب در روز جنگ است. این کلمه جزو واژگان کهن فارسی محسوب می‌شود.
- «ب»: بیت آورده شده، بیتی ساده و روان و خالی از هرگونه واژه دشوار و کهن است و معنای بیت کاملاً مشخص است.
- «پ»: با دقت در این بیت متوجه می‌شویم که اکثر واژه‌های این بیت عربی و غیرفارسی هستند؛ این واژه‌ها عبارتند از «صلح»، «خلاف»، «قدم»، «خوف» و «رجا».
- «ت»: در این بیت کاربردهای تاریخی دستور فارسی دیده می‌شود. این ترکیب‌ها عبارتند از «اگرم بخت بر آورد» به معنای «اگر بخت مرا...»، «نه چنان که بنده باشم» به معنای «مانند آن نیست که...» و «رکیب» که صورت تاریخی «رکاب» است. دقت داشته باشید که «رکیب» در این‌جا جزو واژگان کهن فارسی تلقی نمی‌شود و باید آن را جزو صورت تاریخی دستور محسوب کنیم. با توجه به توضیحات آورده شده در بالا، گزینه «۱» ترتیب بیت‌ها را براساس موارد خواسته شده، به درستی نشان می‌دهد. (جعفری) (درس اول - مبانی تحلیل متن)
- ۱۰- گزینه «۳» - کاربرد کم واژه‌های غیرفارسی درست است؛ زیرا همان‌طور که گفتیم، به جز چهار واژه، دیگر واژه‌ها فارسی هستند. حذف اجزای جمله درست است. از جمله می‌توان به جمله «در سخن گفتن و سخن گزاردن آهستگی عادت کن» اشاره کرد که حرف اضافه «به» حذف شده است. هم‌چنین در جمله «جز با خود راز خویش مگوی» حرف اضافه «را» حذف شده است. تعلیمی بودن نوع متن درست است. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: در این گزینه بهره‌گیری از تمثیل درست نیست؛ زیرا در متن آورده شده تمثیلی به کار نرفته است. جابه‌جایی اجزای جمله درست است. در این متن دو مورد جابه‌جایی دیده می‌شود. یکی در جمله «دوستر دار از آن که...» که در اصل چنین است: «دوستر از آن دار که...» و یکی در جمله «جز با خود راز خویش مگوی» که در اصل به این صورت است: «راز خویش را جز با خود مگو» که نویسنده برای تأکید اجزای جمله را جابه‌جا کرده است. تعلیمی بودن نوع متن نیز درست است.
- گزینه «۲»: غلبه کاربرد واژه‌های غیرفارسی درست نیست؛ زیرا در این متن تنها واژه‌های «افراط»، «شغل»، «رغبت» و «تعلق» عربی هستند و دیگر واژه‌های به کار رفته همگی فارسی هستند. دشوار بودن زبان متن نیز درست نیست؛ زیرا این متن زبان ساده و روانی دارد، جمله‌ها ساده و کوتاه هستند و واژه دشواری در آن به کار نرفته است. هم‌چنین واژه کهن فارسی در متن مورد نظر وجود ندارد.
- گزینه «۴»: در این گزینه طولانی بودن جمله‌ها و کاربرد واژه‌های کهن فارسی غلط هستند. کاربرد کلمات فارسی درست است. به این ترتیب تنها موارد آورده شده در گزینه «۳» درست هستند. (جعفری) (درس اول - مبانی تحلیل متن)

- ۱۱- گزینه «۱» - اگر متن را با دقت و درست بخوانیم، درمی‌یابیم که متنی آهنگین و دارای موسیقی است. هم‌چنین موضوع متن در این گزینه درست آمده است و نویسنده در حال مناجات با پروردگار است. ولی کاربردهای دستور تاریخی در این متن دیده می‌شود، مانند این‌که در جمله‌های اول و دوم «را» نشانه مفعول نیست و معنای «دارا بودن» را می‌دهد. کاربرد «ره» به جای «راه» از دیگر کاربردهای این ویژگی است. بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۲»: در این گزینه لحن متن درست آمده است و متن حالت روایی و داستانی دارد. ترکیب‌سازی‌های قابل توجه در متن عبارتند از «عظیم هیکل»، «جسیم پیکر» و «مهبب منظر». در این متن غالباً از واژه‌های عربی استفاده شده است؛ مانند «موطن»، «معدن»، «عظیم»، «هیکل»، «جسیم»، «مهبب»، «منظر» و... پس ویژگی‌های متن این گزینه درست بیان شده است.
- گزینه «۳»: جمله‌های متن این گزینه ساده و کوتاه هستند و متن ایجاز دارد. کاملاً مشخص است که نویسنده مقصود خود را در قالب طنز بیان کرده است. از کاربردهای دستور تاریخی در این متن می‌توان به این موارد اشاره کرد: در جمله «تو را مشاھر چند است»، «را» نشانه مفعول نیست و در واقع اصل جمله به این صورت است: «مشاھر تو چند است». هم‌چنین جمله «پس این زحمت خود چندین چرا همی‌دهی» نوعی از این کاربرد است.
- گزینه «۴»: در متن این گزینه، نویسنده قصد بیان شرح زندگی خود را دارد. تکرار فعل «بود»، نمونه تکرار اجزای جمله است و با دقت در متن متوجه می‌شویم که بیشتر واژه‌ها عربی هستند؛ از جمله «متصرفان»، «اموال»، «اعمال»، «مباشرت» و «آقران».
- به این ترتیب به غیر از ویژگی‌های آورده شده در گزینه «۱»، بقیه موارد درست هستند. (جعفری) (درس اول - مبانی تحلیل متن)
- ۱۲- گزینه «۴» - با خواندن دقیق متن‌های آورده شده، متوجه می‌شویم که متن‌های گزینه‌های «۱» تا «۳» همگی از نوع ادبی تعلیمی هستند و نویسنده قصد پند دادن به خواننده را دارد. ولی متن گزینه «۴» متنی عارفانه است و در نوع ادبی غنایی جای می‌گیرد. بنابراین گزینه «۴» پاسخ این پرسش است. (جعفری) (درس یکم - مبانی تحلیل متن)
- ۱۳- گزینه «۲» - تنها ویژگی ادبی متن این گزینه عبارت است از تضاد بین واژه‌های «خوبی» با «بدی»، «راحت» با «رنج» و «خوشی» با «ضجرت» و «گرانی». بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: ویژگی‌های ادبی به کار رفته در این گزینه عبارتند از: تشبیه باد صبا به فرآش، فرش زمردین استعاره از سبز شدن زمین است، ابر بهاری به دایه تشبیه شده است، تشبیه گیاهان به دختران، تشبیه زمین به متن، برگ سبز درختان به قبا تشبیه شده‌اند و سبز بودن درختان به لباس گران‌بهای نوروزی تشبیه شده است. هم‌چنین بین کلمه‌های ابر و بهار و باد صبا و بین بنات و دایه و نیز بین درختان و بنات و ورق مراعات‌المنظیر وجود دارد.
- گزینه «۳»: در این متن اغراق به کار رفته است. زیرا نسیم و باد خنک مرغزار را چنان می‌داند که حتی بهشت را هم معطر کرده است و تصویر و عکس آن بر آسمان افتاده است و باعث روشنایی آسمان شده است. هم‌چنین در این متن «ستاره» استعاره از شکوفه‌های شکفته شده بر روی شاخه‌ها است و به قدری زیبا هستند که آسمان را حیران کرده‌اند. در اینجا نیز اغراق وجود دارد. هم‌چنین بین کلمه‌های «فلک»، «ستاره» و «سپهر» مراعات‌المنظیر وجود دارد.
- گزینه «۴»: در این متن، «خیال» به گلی تشبیه شده است که در کویر می‌روید، رشد می‌کند و زندگی می‌کند و گل می‌دهد. در ترکیب «گل خیال» نیز تشبیه وجود دارد و در جمله پایانی نویسنده «خیال» را به «قاصدک» تشبیه کرده است و برای آن رنگ‌هایی را تصور کرده است. با توجه به توضیحات آورده شده، ویژگی ادبی آورده شده در گزینه «۲» کمتر از گزینه‌های دیگر است. (جعفری) (درس اول - مبانی تحلیل متن)
- ۱۴- گزینه «۴» - ویژگی‌های فکری این بیت بی ارزش بودن حاجت‌ها و نیازهای ضروری انسان و این‌که هرچیزی غیر از نیازهای ضروری حتی رایگان هم ارزش ندارند (منظور می‌تواند خوشی‌ها و لذت‌هایی خارج از نیاز انسان باشد)؛ گران‌بها بودن لحظات عمر و انسان باید آگاه باشد که عمر شریف خود را به خاطر این لذت‌ها هدر ندهد. بیت این گزینه نسبت به گزینه‌های دیگر مطابقت بیشتری با متن صورت سؤال دارد. نکات فکری بیان شده در این متن عبارتند از: «شریف بودن انسان در میان مخلوقات»، «گران‌بها بودن لحظات عمر» و «هوشیاری و پرهیز از خوشی‌های زودگذر». بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: نکات فکری بیان شده در این بیت عبارتند از: «سخت و دشوار بودن رنج و عذاب آخرت»، «آسان بودن رنج دنیا نسبت به رنج آخرت»، «بهره و نصیب بردن در آخرت برای کسی که در این دنیا جهاد می‌کند» و رنج و سختی را متحمل می‌شود. با توجه به این موارد، این بیت از نظر فکری با متن صورت سؤال مطابقت ندارد.
- گزینه «۲»: ویژگی فکری این بیت عبارت است از «هر که از ترس خود دنیا و لذت‌های آن را ترک کند، دنیا و حتی بیشتر از آن به او رو می‌آورد». این بیت نیز با متن آورده شده مطابقت ندارد.
- گزینه «۳»: ویژگی‌های فکری بیت «هدر رفتن سرمایه عمر»، «ناراحتی بیش از حد و خون شدن جگر به خاطر مرگ و سرگردان بودن در فهم سرانجام انسان‌ها پس از مرگ و در آخرت». ویژگی فکری غالب در این بیت، در بیت گزینه «۲» بیان شده است و مقصود اصلی شاعر همان است. بنابراین با متن مورد نظر مطابقت ندارد. اگرچه در مصراع اول از هدر رفتن عمر صحبت می‌کند. (جعفری) (درس اول - مبانی تحلیل متن)
- ۱۵- گزینه «۲» - این گزینه درست نیست و جمله‌های به کار رفته در متن چندان کوتاه نیستند که متن را دارای ایجاز بدانیم. برای مثال می‌توان به این جمله اشاره کرد: «گفت می‌خواهم که چون مار در خواب شود ناگاه چشم‌های جهان بینش برکنم، تا در مستقبل نور دیده و میوه دل من از قصد او ایمن گردد». بررسی سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: ترکیب‌سازی درست است. از جمله می‌توان به ترکیب «جان‌شکر» اشاره کرد که همان‌طور که در متن آورده شده است معنای آن «شکارکننده جان» است. از دیگر ترکیب‌ها می‌توان به ترکیب «چشم‌های جهان‌بین» اشاره کرد.
- گزینه «۳»: این گزینه درست است. از جمله این فعل‌ها می‌توان به این موارد اشاره کرد: «بیرون آوردی» به جای «بیرون می‌آورد»، «بخوردی» به جای «می‌خورد» و آوردن «ب» بر سر فعل‌ها مانند «بخوردی»، «بگذشت» و «بکرد».
- گزینه «۴»: این گزینه نیز درست است. از جمله می‌توان به این موارد اشاره کرد: «هرگاه که زاغ بچه بیرون آوردی مار بخوردی» و «چشم‌های جهان بینش برکنم». (جعفری) (درس اول - مبانی تحلیل متن)